

Mika Venojärvi

Kansallinen perinnehoidojen strategia

2022 - 2032

Perinnehoidojen neuvottelukunta
Kalevalainen kansanparannus-säätiö

Perinnehoidojen neuvottelukunnan julkaisu 2022/1

Mika Venojärvi

**KANSALLINEN PERINNEHOITOJEN
STRATEGIA
2022–2032**

Perinnehoitojen neuvottelukunnan julkaisu 2022/1

Mika Venojärvi

KANSALLINEN PERINNEHOITOJEN STRATEGIA 2022–2032

Perinnehoitojen neuvottelukunta
Kalevalainen kansanparannus-säätiö

MOTTO:

Tieteellisesti tutkittujen perinnehoitojen kunnioittaminen on terveysteko.

© 2025 Mika Venojärvi

Kannen suunnittelu: Mikko Nenonen

Sisuksen taitto: Mikko Nenonen

Kansikuva: Samuli Paulaharju: parantaja apulaisineen hoitaa kolottavaa lonkkaa Taivalkosken Loukonvaarassa, 1917

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-9750-1

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	3
Summary	4
Saatteeksi	6
Refarat	7
1. Maailman terveysjärjestön, WHO:n, hengessä kohti perinnehoidostrategiaa.....	9
1.1 Perinnehoidostrategia	9
1.2 WHO:n perinnehoidostrategia ja keskeiset tavoitteet	10
1.3 Perinnehoidojen määritelmä, käyttö, yleisyys ja koulutus	11
1.4 Tieteellisten näyttöjen mahdollisuus	15
1.5 Integroiminen terveydenhuoltoon	16
2. Perinnehoido osana kulttuuriperintö- strategiaa Faron sopimuksen hengessä.....	18
2.1 Perinnehoidojen historia Suomessa	18
2.2 Faron sopimus ja kulttuuriperintöstrategia	19
2.3 Elävän perinnön luettelo.....	20
3. Tieteellisesti tutkitut perinnehoidot.....	21
3.1 Kalevalainen jäsenkorjaus	21
3.2 Saunominen ja tutkimus	27
3.3 Fytoterapia eli kasvilääkintä tai yrttilääkintä	29
3.4 Kuppaus	31
4. Perinnehoidojen terveyspoliittinen tarkastelu.....	32
4.1 Globaali käyttö	32
4.2 Kansallinen tilanne	33
5. Toimintaympäristön keskeiset muutokset	37
5.1 WHO:n strategia ja SOTE- uudistus	37
5.2 Integraatio osaksi terveydenhuoltoa	37
6. Muutosten vaikutusten arviointi perinnehoidojen kannalta	39
7. Perinnehoidojen edistäminen ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa	41
8. Johtopäätöksiä	44
Lähdeluettelo	46
Liite 1 Kalevalainen jäsenkorjaus julkaisuluettelo.....	51
Liite 2 Perinnehoidojen neuvottelukunnan kokoonpano	57

Tiivistelmä

Suomessa on vahva elinvoimainen kansanlääkinnän perinne ja perinnehoidoja käytetään tuki- ja liikuntaelinsairauksien hoidossa. Maailman terveysjärjestön, WHO:n strategiassa, 2014–2023 ja kannanotoissa kehoitetaan jäsenmaita laatimaan kansallinen perinteisen lääketieteen strategia niin, että tieteellisesti tutkitut perinnehoidot integroidaan julkiseen terveydenhuoltoon, erityisesti perusterveydenhuoltoon.

Perinnehoidojen neuvottelukunta, Kalevalainen kansanparannussäätiö ja Kansanlääkintäseura ry ovat jo pitkään olleet luomassa pohjaa tälle strategialle ja ovat kansallisesti keskeisimmät toimijat, joiden avulla tämä uudistus on mahdollista toteuttaa WHO:n tämän strategiakauden aikana yhteistyössä eri viranomaistahojen kanssa. Perinnehoidojen neuvottelukunta on aloittanut toimintansa vuonna 2015 ja sen keskeisimmät tavoitteet ovat olleet tieteellisesti tutkittujen perinnehoidojen, kuten kalevalaisen jäsenkorjaushoidon, saaminen osaksi perusterveydenhuoltoa, perinnehoidojen ja saunaperinteen arvostuksen, tunnettavuuden ja tunnettuuden lisääminen ja suomalaisten luonnontuotteiden merkityksen korostaminen ja niiden hyödyntäminen kansallisesti.

Tämän strategian vahvistamiseksi on nyt luotu Suomeen oma Perinnehoidojen strategia Perinnehoidojen neuvottelukunnan toimesta osaksi valtioneuvoston vahvistettavaksi tulevaa Faron sopimuksen mukaista Kulttuuriperintöstrategiaa. Perinnehoidostrategiaa tulee ja voidaan käyttää apuna, jotta tieteellisesti tutkitut perinnehoidot saadaan integroitua julkiseen terveydenhuoltoon, erityisesti perusterveydenhuoltoon. Perinnehoidojen strategia on suunnitelma, jonka avulla voitaisiin saavuttaa, kehittää ja luoda kansallinen lähestymistapa, lainsäädäntö, määräykset ja ohjeet perinnehoidojen, erityisesti kalevalaisen jäsenkorjaushoidon, integroimiseksi osaksi virallista terveydenhuoltoa.

Tämä prosessi etenisi WHO:n strategian ohjaamana, jolloin seuraavana tavoitteena olisi yleisen terveydenhuollon edistäminen integroimalla perinnehoidot osaksi kansallista terveydenhuoltojärjestelmää, erityisesti perusterveydenhuoltoon. Integroinnissa laaditaan yhteiset puitteet kalevalaisen jäsenkorjaushoidon turvallisuuden, laadun sekä tehokkuuden turvaamiseksi sääntelyn avulla.

Lainsäädännöllisesti säädettäisiin niin, että kalevalainen jäsenkorjaus saisi Valviran nimikesuojan ja se kirjattaisiin ammattirekisterilainsäädäntöön. Yhteistyössä Opetushallituksen kanssa rakennetaan tutkintorakenne ja tutkinto-oikeus jo olemassa olevan organisoidun tutkintorakenteen pohjalta.

Perinnehoitojen vaikuttavuudesta laaditaan opas kansalaisten omaehtoiseen terveyden edistämiseen eri ikäkaudet huomioiden.

Summary

Finland has a strong and vital tradition of folk medicine and traditional therapies are used in the treatment of musculoskeletal diseases. In the World Health Organization, WHO's strategy, 2014-2023 and statement, member countries are urged to draw up a national strategy for Finnish traditional medicine so that scientifically proven folk medicine treatments are integrated into public health care, especially primary health care.

National Advisory Board for Traditional Medicine and its background organizations (Kalevalainen kansanparannusäitiö, Kansanlääkintröseura ry) have for a long time helped to lay the foundation for the strategy and are the key actors at the national level, which enables the implementation of the reform during the current WHO strategy period in cooperation with various authorities. Perinnehoitojen neuvottelukunta began its work in 2015 and its most central goals have been to get scientifically proven traditional forms of care, such the traditional bone setting, to part of primary care, valuation of the sauna tradition and highlighting the importance of Finnish natural products and their utilization nationally.

Finland has now prepared a traditional medicine strategy to be part of the European Faro Agreement, which is to be confirmed by the Government. The traditional medicine strategy can be used as an aid, so that the scientifically proven traditional forms of care can be integrated into public health care, especially primary care. The traditional medicine strategy is a plan that can be used to achieve, develop and create national legislation, regulations and instructions

Perinnehoidot Suomessa omaavat pitkät kulttuuriset perinteet. Perinnehoidot tulisi erotella muista täydentävistä hoitomuodoista ja vahvistaa niiden asemaa kansallisesti. Suomalaisen perinnehoidojen, erityisesti kalevalaisen jäsenkorjauksen, osalta tulisikin määritellä yhdessä terveydenhuollon ammattilaisten kanssa ne kriteerit, joiden avulla voidaan taata hoidon tehokkuus ja turvallisuus. Myös muiden perinnehoidojen merkitystä tulee tarkastella ja tuoda esiin erityisesti niiden terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Suomalaisen saunan, yrttien, marjojen ja villivihannesten terveysvaikutuksista löytyy paljon tutkittua tietoa. Saunaperinne on ensimmäinen suomalainen kohde, joka on valittu Unescon Ihmiskunnan aineettoman perinnön luetteloon vuonna 2020.

Sote-henkilöstön riittävyys ja saatavuus ovat heikentyneet voimakkaasti viime vuosina koko maassa. Perinnehoidoilla on tuotettavissa osaamista kansalaisten hyvinvointiin, terveyden ylläpitämiseen ja ennaltaehkäisyyn. Ministeriöiden tulevaisuuden katsauksessa (2022) todetaan, että väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveyserojen vähentämiseksi liikuntaa, kulttuuria ja ravitsemusta on käytettävä nykyistä tehokkaammin myös sosiaali- ja terveydenhuollon työvälineinä.

Tämä nyt julkaistava strategia on pitkäjänteisen työn tulos, jossa keskeisimmässä roolissa on ollut Perinnehoidojen neuvottelukunta ja tämän strategian syntyyn ovat merkittävästi vaikuttaneet professori Pekka Puska ja emer. professori Pentti Tuohimaa sekä dosentit Mikko Nenonen ja Yvonne Holm ja neuvottelukunnan puheenjohtaja Päiviö Vertanen. Heistä jokainen on asiantuntemuksellaan edesauttanut tämän strategian laadinnassa. Perinnehoidojen strategia on suunnitelma, jonka avulla voitaisiin saavuttaa, kehittää ja luoda kansallinen lähestymistapa, lainsäädäntö, määräykset ja ohjeet perinnehoidojen, erityisesti kalevalaisen jäsenkorjaushoidon, integroimiseksi osaksi virallista terveydenhuoltoa.